

Per què al Marroc no aconsegueixen acabar-se mai les reformes econòmiques que estan en curs?

—El procés de reformes econòmiques va començar fa 25 anys, des de 1983 el país viu un procés de reformes contínues, des de les que impliquen la

“El poder està mal repartit i hi ha contradiccions”

L'economista Larabi Joedi és assessor del ministre d'Economia i Finances, i membre de la Unió Socialista de Forces Populares.

política macroeconòmica (fiscalitat, pressupost) a les financeres (sistema bancari, banc central, política monetària, sectorial) i a les reformes socials (codi de treball, assegurança de malaltia, jubilació).

L'important és saber si les reformes es porten a terme en el moment adequat, amb coherència i complementarietat.

—**Quina és la lògica de reformes actual?**

—Treballem en la descentralització, la reforma de la posada en marxa d'agències de desenvolupament econòmic i social, reforma d'empreses públiques (Marroc Telecom.).

—**Quines són les dificultats amb què es troba el país?**

—La primera és que porta temps aconseguir que s'acceptin les reformes perquè no tenen el consens polític o social desitjat. La segona és que la reforma es prolonga en el temps pel funcionament de l'aparell de l'estat, que no és eficaç; el poder està mal repartit i definit i a vegades es poden trobar contradiccions en el si de l'aparell de l'estat. Al Marroc el sistema de presa de decisions polítiques és molt lent i suposa un problema perquè està a la vegada concentrat i diluït. Concentrat perquè no avança cap tràmit sense l'aval de l'executiu del consell ministerial, sota l'autoritat del rei, però també està molt diluït perquè una llei concerneix diversos ministeris, i

Joedi: “La paradoxa és que totes les institucions econòmiques criden a la reforma, però el seu comportament no correspon amb el seu discurs.”

PEDRO ROLD

el Govern no sempre és capaç de coordinar-los.

—**Sembla que sempre es juga a anar aprofitant l'oportunitat i canviar el plantejament per aconseguir avançar qualsevol modificació de la llei.**

—Això és el que jo anomeno la paradoxa de la reforma al Marroc, que totes les institucions econòmiques criden a la reforma, hi estan a favor, però el seu comportament no correspon amb el seu discurs. Hi ha un desacord entre discurs i pràctica.

—**Què opina dels informes que han elaborat el Banc Mundial i el Fons Monetari Internacional respecte al Marroc?**

—Els informes d'organismes internacionals, la seva percepció de l'evolució del Marroc no és negativa. L'FMI considera que el Marroc està en una bona situació macroeconòmica. Dues recomanacions essencials: atenció al canvi de la divisa perquè considera que el dirhem està sobrevalorat; i atenció sobre una reforma fiscal, que hauria de canviar la fiscalitat perquè si el Marroc ha aconseguit reduir el dèficit és perquè té recursos excepcionals per la privatització.

—**Hi està d'acord, vostè?**

—Trobo que la fiscalitat ha de ser més del ciutadà, però el sistema fiscal actual no és en absolut just ni equilibrat. Hi ha molta evasió i frau fiscal en el país, tothom ho sap al circuit de la distribució, en l'empresa... Sobre la taxa de canvi, el més important no és la devaluació, sinó canviar la modalitat de taxa de canvi per fer-la més flexible i més adaptada a les evolucions macroeconòmiques del país i a la competència internacional.

—**El Banc Mundial ha alertat sobre tres problemes sense resoldre en el país: l'atur de la joventut, l'habitatge i la regionalització i descentralització.**

—És cert que el Marroc es modernitza per les seves institucions, però l'e-

fecte de les reformes arriba molt tard. La meua explicació és que quan diem que les reformes no permeten superar el creixement actual de 3,5% de mitjana anual, fins al nivell necessari per crear llocs de feina, d'un 6%. El creixement potencial del Marroc pot assolir el 6% pels seus recursos naturals, financers, humans. Les raons són que l'economia marroquina continua sent molt vulnerable a l'agricultura (18% del PIB), que té una importància capital sobre el resultat final perquè inclou un 45% de la població marroquina, que no poden consumir quan han tingut una mala collita.

—**Per què durant els últims 25 anys de reformes no s'ha intentat resoldre la vulnerabilitat a l'agricultura?**

—Perquè les reformes han estat macroeconòmiques i microeconòmiques, però no sectorials. Aquest és el gran problema del Marroc, que no ha aconseguit reformar la política del món rural.

—**Per quin motiu?**

—S'han fet reformes en l'agricultura que no són reformes d'estructura, sinó d'incitació. Protegir l'agricultura o adaptar el seu sistema de protecció a l'OMC o als compromisos amb Europa, o amb els EUA. El mercat marroquí està obert, no hi haurà quotes per a l'exportació del cereal, llet, o canviem els sistemes de quotes pels drets de duana. Però no s'ha treballat en la reforma i la modernització rural, la viabilitat de l'explotació agrícola. Més del 50% de les explotacions agrícoles al Marroc tenen menys de 5 hectàrees, i cada una està dividida en tres parcel·les que no pertanyen al mateix propietari.

—**El programa que ha adoptat el Govern per intentar pal·liar la sequera podria ajudar a fer aquesta necessària modernització?**

—És un programa d'acompanyament, però no una reforma a fons de les

estructures. És positiu, però és una mesura d'urgència, però no una mesura de tractament estructural de la crisi. Necessitem un estat estrateg, que tingui un visió i sigui capaç de preveure i analitzar la competitivitat del mercat internacional.

—**Què opina de les fortes desigualtats econòmiques que existeixen entre la població marroquina?**

—Sobre la pobresa, si observem el que ha passat en els últims vint anys, la xifra de pobres ha passat de 6 milions a 3,5 milions, i de nou 5 milions. No tenim una tendència a la reducció progressiva de la pobresa. Al mateix temps es pot constatar que entre 1984 i 1992, quan es va aplicar el Pla d'Ajust Estructural, una mesura antisocial, la pobresa va baixar. De 1992 a 1999, s'intensifica la pobresa quan el país inverteix més en el camp social, però hi va haver mal collita i el 70% dels pobres viuen al camp. El gran error va ser que es va millorar les infraestructures de base, la sanitat i l'educació, l'aigua potable, l'electricitat, les carreteres, però no es va modernitzar l'agricultura, ni es va incitar a una agricultura de substitució i amb la baixa pluviometria, els guanys rurals van baixar. I quan la gent no té mitjans per sobreviure es desplaça i les millores en infraestructures queden abandonades.

—**El factor que permet el creixement d'un país és el consum domèstic, les exportacions i la inversió, és Marroc un país segur des del punt de vista judicial per invertir?**

—Les garanties donades als inversors estrangers són importants. Quan hi ha un litigi, es donen dues situacions. Els grans inversors, que no tenen mai problemes perquè entren per portes polítiques i negocien directament a nivell de primer ministre. Un altre cas són els conflictes comercials per una mala interpretació del contracte,... en aquests casos quan s'acudeix a la justícia marroquina l'inversor es troba amb una justícia corrompuda, lenta i que no està preparada per tractar grans casos econòmics i financers, perquè està més unida al dret comú. És la realitat.

*Carla Fibla
Rabat*

“L'economia marroquina continua sent molt vulnerable a l'agricultura, un 18% del PIB que té una importància capital perquè inclou un 45% de la població, que no pot consumir si hi ha mala collita”